

ข่าวเดือนการระบาดศัตรูพืชประจำสัปดาห์

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๙๖ ประจำวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ตั๊กแตนไผ่ (Yellow-spined bamboo locust)

เดือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว และข้าวโพดในเขตภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะจังหวัดที่ติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยเฉพาะจังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน และจังหวัดเลย เฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์การระบาดของตั๊กแตนไผ่ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอย่างต่อเนื่อง โดยคาดว่าอยู่ในระยะตัวอ่อนซึ่งเป็นระยะที่เริ่มสร้างความเสียหายให้กับพืชได้ และหมั่นสำรวจแปลงปลูกข้าว และแปลงปลูกข้าวโพดอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากตั๊กแตนไผ่อาจแพร่ระบาดเข้ามาและสร้างความเสียหายให้กับผลผลิตทางการเกษตรของประเทศไทยได้ หากพบตั๊กแตนไผ่ในพื้นที่การเกษตร ให้รีบแจ้งสำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อดำเนินการควบคุม และหาแนวทางป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Ceracris kiangsu*

วงศ์ : Acrididae

อันดับ : Orthoptera

รูปร่างลักษณะ

ตั๊กแตนไผ่ มีวงจรชีวิตแบ่งเป็น ๔ ระยะ คือ ระยะวางไข่ได้ฝักดินในช่วงเดือน ม.ค.- เม.ย. ระยะตัวอ่อน (๔๖ - ๖๙ วัน) ในช่วงเดือน พ.ค.- ก.ค. ระยะตัวเต็มวัย (๔๐ วัน) ในช่วงเดือน ส.ค.-ก.ย. และระยะไข่ในช่วงเดือน ต.ค.- ธ.ค. มีรายงานว่าพบแมลงชนิดนี้วางไข่จำนวนมากได้ฝักดิน ไข่ของตั๊กแตนไผ่จะฟักในบริเวณที่มีแสงแดดส่องถึง โดยมีอุณหภูมิสูงกว่า ๓๒ องศาเซลเซียส ตัวเต็มวัยของตั๊กแตนไผ่ ชอบอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีอากาศค่อนข้างเย็น ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยมีการแพร่กระจายเป็นกลุ่มตัวอ่อนในระยะสุดท้ายเริ่มมีการอพยพเคลื่อนย้ายเป็นกลุ่มใหญ่

วงจรชีวิตของตั๊กแตนไผ่

ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
← ระยะไข่ (วางไข่ได้ฝักดิน) →				← ตัวอ่อน (๔๖ - ๖๙ วัน) →			← ตัวเต็มวัย (๔๐ วัน) →		← ระยะไข่ (วางไข่ได้ฝักดิน) →			

ลักษณะการทำลาย

เป็นตักแตนที่สร้างความเสียหายให้แก่พืชพืชกลุ่มไม้ และพืชเกษตร อาทิ พืชตระกูลหญ้า ข้าว และข้าวโพด และยังพบว่าสามารถเข้าทำลายพืชตระกูลปาล์ม และพืชล้มลุกบางชนิด โดยระยะตัวเต็มวัยเป็นระยะที่สร้างความเสียหายได้กว้างขวางและรุนแรงที่สุด

การแพร่ระบาด

พบครั้งแรกในปี พ.ศ.๒๔๗๒ ที่มณฑลเสฉวน หูเป่ย์ เกียงสู หูหนาน เกียงสี ผู่เจียน และกวางตุ้งของจีน ต่อมาพบการระบาดรุนแรงในปี พ.ศ.๒๔๗๘ - ๒๔๘๙ สำหรับในประเทศไทยพบตักแตนไม้ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๒ ที่จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดสุพรรณบุรี แต่ไม่มีรายงานการระบาดในประเทศไทยขณะนั้น

ปี ๒๕๕๙ พบการระบาดที่แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งห่างจากไทยประมาณ ๑๑๔ กิโลเมตร พบแพร่กระจายอย่างกว้างขวางบริเวณพื้นที่ป่าไม้ทางตอนใต้ของประเทศจีนด้านตะวันออกเฉียงใต้ของมณฑลแฉงสี บริเวณทางลาดเชิงเขาที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเล ๓๐๐ - ๔๐๐ เมตร บางครั้งพบในพื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลถึง ๗๘๐ เมตร

แนวทางป้องกันการป้องกันกำจัด เมื่อตักแตนไม้เข้ามาแพร่ระบาดในประเทศไทย

๑. สำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง

๒. วางกับดักเหยื่อพืช เพื่อป้องกันตักแตนไม้ไม่ให้มาระบาดในประเทศไทย

- กับดักเหยื่อพืชสูตรที่ ๑ เตรียมสารละลายเหยื่อพืช ประกอบด้วยสารฆ่าแมลง fipronil ๕% SC ๑๐๐ มิลลิลิตร ตอกากน้ำตาล ๑๐๐ มิลลิลิตร ต่อน้ำ ๑ ลิตร) นำกระดาษกรองขนาดประมาณ ๑๕ x ๒๐ เซนติเมตร ชุบสารละลายเหยื่อพืช ผึ่งลมให้แห้ง แล้วนำไปติดบนใบพืช

- กับดักเหยื่อพืชสูตรที่ ๒ เตรียมสารละลายเหยื่อพืช (ประกอบด้วย สารฆ่าแมลง cartap hydrochloride ๕๐% SP ๑๐ กรัมต่อเกลือแกง ๓๐ กรัม ต่อ Ammonium bicarbonate ๓๐ กรัมต่อน้ำ ๑ ลิตร) นำกระดาษโพนขนาด ๑๕ x ๒๐ เซนติเมตร ชุบสารละลายเหยื่อพืช แล้วนำไปวางบนพื้นดินใช้ไม้ปักยึดให้โพนอยู่กับที่

ตรวจเช็คชนิดของตักแตนที่ตายบริเวณกับดัก โดยเปรียบเทียบกับรูปภาพตักแตนไม้ในกรณีที่มีลักษณะใกล้เคียงตามภาพตัวอย่าง ให้เก็บตัวตักแตน และนำส่งที่สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืชกรมวิชาการเกษตร เพื่อนำมาจำแนกชนิดว่าเป็นตักแตนไม้หรือไม่

๓. หากพบการระบาดให้ดำเนินการกำจัดทำลายตักแตนไม้ให้หมดสิ้น และทำการป้องกันกำจัดโดยใช้สารฆ่าแมลงชนิดใดชนิดหนึ่งดังต่อไปนี้

- อีโทเฟนพรอกซ์ (Etofenprox) ๒๐% EC อัตรา ๔๐ มิลลิลิตร ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

- เดลตามาเมทริน (Deltamethrin) ๓% EC อัตรา ๔๐ มิลลิลิตร ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

- แลมป์ดาไซฮาโลทริน (Lambda cyhalothrin) ๒.๕% EC อัตรา ๔๐ มิลลิลิตร ต่อ

น้ำ ๒๐ ลิตร

ที่มา : สำนักวิจัยและพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร

เรียบเรียงโดย : กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

ภาพตัดแทนไผ่ (Yellow-spined bamboo locust) : *Ceracris kiangsu*

ที่มา : <http://www.fao.org/laos/news/detail-events/en/c/๒๙๖๕๓๓/>